

8. Сутність такого контролю полягає у тому, що держава та її окремі інституції перевіряють діяльність органів, які наділені правом застосування державного примусу, зброї, спеціальної техніки, фізичної сили тощо, утримуються за рахунок державного бюджету, отже, перебувають на піклуванні (утриманні) в держави та суспільства.

9. Передбачає спеціальні форми та методи його здійснення, які, насамперед, залежать від: суб'єкту контролю, об'єму наданих йому повноважень та його предмету, напрямку діяльності органу чи підрозділу Національної поліції, який перевіряється.

Вищенаведені ознаки контролю за діяльністю Національної поліції дають змогу визначити такий як один із видів соціального контролю, що має лише йому притаманні мету, завдання, об'єкт та предмет, здійснюється міжнародними, державними та недержавними суб'єктами, які наділені різним об'ємом контрольних повноважень, зокрема, і правом втручання суб'єкта контролю у професійну діяльність органів та підрозділів Національної поліції, їх працівників і зміст якого полягає у перевірці виконання (додержання) ними вимог законодавчих та підзаконних актів, що регламентують їх діяльність.

УДК 349.2

Євген Юрійович ПОДОРОЖНІЙ,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри трудового та господарського права факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1677-1937>

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Незважаючи на велику кількість відмінностей, якими характеризується служба в поліції, кваліфікація працівників національної поліції України є вкрай важливим фактором їх успішної трудової діяльності. Постійний розвиток методів та засобів роботи поліції вимагає від її кадрів високого рівня кваліфікованості, що, в свою чергу, є чинником їх конкурентоспроможності. Нарівні із підготовкою поліцейським, важливим чинником їх конкурентоспроможності є процес підвищення кваліфікації. В науці трудового права багато вчених акцентують увагу на особливостях процедури підвищення кваліфікації не тільки поліцейських, але й інших категорій працівників.

Наприклад, В. А Савченко підвищення кваліфікації працівників тлумачить як професійно-технічне навчання працівників, що дає

можливість розширювати й поглиблювати раніше здобуті професійні знання, уміння і навички на рівні вимог виробництва чи сфери послуг. Науковець вважає, що однією з форм підвищення кваліфікації персоналу з вищою освітою, що забезпечує безперервність підвищення кваліфікації працівника протягом його трудової діяльності в організації, є систематичне самостійне навчання керівників та фахівців (самоосвіта). Систематичне самостійне навчання керівників і фахівців здійснюється на основі індивідуального плану розвитку чи особистих цілей працівника, що затверджуються його безпосереднім керівником [1]. Л. С. Криворучко вказує про те, що підвищення кваліфікації – це вид навчання, який спрямований на послідовне оволодіння новими знаннями та вдосконалення професійної майстерності, підвищення морально-ділових якостей, вивчення новітніх досягнень науки і техніки, використання позитивного досвіду у роботі [2, с. 84]. Окремі науковці присвячували своїх наукові розробки аналізу питання підвищення кваліфікації безпосередньо осіб, які знаходяться на державній службі. Так, до прикладу, Д. І. Дзвінчук визначає, що підвищення кваліфікації є цілеспрямованим, гнучким, активним і керованим процесом, а розвиток компетентності є неперервною зміною стану освіченості державного службовця, що управляється, корегується і забезпечується навчанням управлінських кадрів за відповідними програмами збагачення їх компетентності [3, с. 15].

Таким чином, в загальному вигляді, підвищення кваліфікації – це додаткове навчання працівника, що має цільову орієнтацію та пов'язано із його безпосередньою професією. Іншими словами, метою підвищення кваліфікації є розвиток знань та вмінь, якими працівник вже має володіти у зв'язку із виконуваною працею. Саме в подібному сенсі підвищення кваліфікації інтерпретується у відомчих нормативно-правових актах Національної поліції, а саме в Наказі МВС «Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції» від 24.12.2015 № 1625. Згідно з положеннями останнього підвищення кваліфікації – це підвищення рівня готовності працівника поліції до виконання професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань. Наказом закріплено, що підвищення кваліфікації виступає частиною післядипломної освіти поліцейських завданням якої є: 1) навчання необхідним знанням і спеціальним навичкам для успішного виконання обов'язків із забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії

злочинності та інших службових завдань; 2) удосконалення навичок управлінської діяльності, опанування методик навчання та виховання підлеглих, упровадження в практичну діяльність досягнень науки, передових форм і методів роботи, основ наукової організації праці; 3) формування професійної самосвідомості працівників поліції, почуття відповідальності за свої дії, розуміння необхідності постійного вдосконалення своєї професійної майстерності з урахуванням специфіки діяльності в конкретних підрозділах поліції; 4) навчання прийомам та засобам забезпечення особистої безпеки при виконанні службових обов'язків, під час надзвичайних подій і в екстремальних умовах [4]. Працівники поліції направляються на підвищення кваліфікації за потребою, але не рідше одного разу на три роки, а також перед призначенням на керівну посаду, у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана. Підвищення кваліфікації поліцейських має два різновиди: 1) підвищення кваліфікації за професійними програмами (довгострокове); 2) короткострокове підвищення кваліфікації (спеціалізовані навчальні курси, тематичні семінари, семінари-практикуми, семінари-тренінги, інші види) [4].

Так, тривалість довгострокового підвищення кваліфікації визначається програмою обсягом не менше 72 академічних годин. Після успішного закінчення навчання за програмою довгострокового підвищення кваліфікації та успішного виконання завдань підсумкового контролю працівники поліції отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації, яке долучається до особової справи. Результати навчання за програмами довгострокового підвищення кваліфікації ураховуються працівникам поліції під час їх атестації для визначення перспектив їх подальшого просування по службі, у тому числі для призначення на керівну посаду, у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана [4].

Щодо короткострокового підвищення кваліфікації працівників поліції, то воно може здійснюватися за місцем несення служби поліцейського з обов'язковим залученням науково-педагогічного та педагогічного (викладацького) складу навчальних закладів, що здійснюють післядипломну освіту працівників поліції. За результатами короткострокового підвищення кваліфікації працівникам поліції видається сертифікат про короткострокове підвищення кваліфікації, який також долучається до особової справи [4].

Тож, підвищення кваліфікації працівника поліції – це додатковий елемент його професійної підготовки, який відбувається паралельно із основною службовою діяльністю та націлений на її вдосконалення. В межах підвищення кваліфікації здійснюється розвиток

вмінь та навичок, а також доповнення знань працівника поліції з метою забезпечення виконання ним своїх службових обов'язків ще більш якісно та ефективно. Крім того, підвищення кваліфікації впливає на службову кар'єру поліцейського, адже результати подібного навчання відповідним чином оформлюються та заносяться до особової справи. Факт проходження поліцейським підвищення кваліфікації покращує його конкурентоспроможність та надає більше шансів бути призначеним на вищі та, зокрема, керівні посади.

Список бібліографічних посилань

1. Савченко В. А. Розвиток персоналу. *Україна: аспекти праці*. 2009. № 4. С. 50.
2. Криворучко Л. С. Організація професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ до дій в екстремальних умовах: дисертація. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ. 2008. 209 с.
3. Дзвінчук Д. І. Психологометодичні засади розробки програм підвищення кваліфікації державних службовців (освітня сфера): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. держ. упр.: 25.00.05. Київ, 1999. 20 с.
4. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: наказ від 24.12.2015 №1625. *Офіційний вісник України*. 2016. №11. ст.485.

УДК 355.337.2(477)

Світлана Миколаївна ПОПОВА,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правоохоронної діяльності
та поліцейстики факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3958-4133>*

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Вранці 24 лютого 2022 року Росія розпочала широкомасштабне вторгнення в Україну по всій довжині спільного кордону і з території Білорусі. Збройні сили України, Національна гвардія, поліція та загони територіальної оборони чинять запеклий опір. З початком повномасштабного вторгнення в Україну російських військ є багато з тих, хто не зміг взяти зброю до рук, а почали допомагати в тилу та займатися волонтерською діяльністю.